

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра економіки України

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан економічного факультету

_____ **Р. В. Михайлишин**
“ _____ ” _____ **2021 року**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи економічної науки

спеціальність

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

факультет

економічний

2021 – 2022 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни “Основи економічної науки” для студентів за спеціальністю 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”.

Розробники: М. В. Кічурчак, професор кафедри економіки України, доктор економічних наук, доцент.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економіки України
Протокол від “___” серпня 2021 року № 1

Завідувач кафедри економіки України

_____ (Л. С. Гринів)

© Кічурчак М.В., 2021 рік

© ЛНУ ім. І.Франка, 2021 рік

Опис навчальної дисципліни
(Витяг з робочої програми навчальної дисципліни
„Основи економічної науки”)

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Галузь знань 07 “Управління та адміністрування”	нормативна	
Модулів – 2		<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 2	Спеціальність 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”	1-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання: реферат		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин – 120		1-й	
		<i>Лекції</i>	
Тижневих години для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	32 год.	
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		16 год.	
		<i>Самостійна робота</i>	
		72 год.	
		Індивідуальні завдання	
		Вид контролю: іспит	

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 1 : 2.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Формування національної економіки є складним і багатограним процесом, що зумовлює потребу у створенні теоретичних конструкцій для пояснення її функціонування, виявлення основних взаємозв'язків і взаємозалежностей між економічними процесами та явищами. Курс „Основи економічної науки” орієнтований на вивчення теоретичних засад функціонування національної економіки в умовах ринку.

Мета: ознайомлення студентів із базовими положеннями економічної науки, її понятійним апаратом, сучасним інструментарієм пізнання господарських явищ і процесів, особливостями і закономірностями його застосування в національній економіці.

Завдання: формування системи знань про механізми функціонування ринкової економічної системи у поєднанні із її державним регулюванням.

В результаті вивчення даного курсу студент повинен

знати про:

- предмет і методологію економічної науки, її взаємоз'язок з економічною політикою;

- основні школи і напрями економічної науки, внесок в її розвиток українських вчених-економістів;
- основні проблеми організації економічної взаємодії держави, фірм і домогосподарств;
- ринкову економічну систему та ринковий механізм регулювання господарської діяльності;
- місце і роль підприємництва у ринковій економіці;
- головні макроекономічні показники результативності функціонування національної економіки та механізм її державного регулювання;
- інтеграційні процеси та глобалізацію, місце і роль України у світовій економічній системі;

вміти:

- застосовувати категоріальний апарат економічної науки у практичній діяльності;
- класифікувати потреби та визначати альтернативні варіанти використання економічних ресурсів;
- виявляти основні проблеми взаємодії держави, фірм і домогосподарств у ринковій економіці;
- визначати головні засади функціонування ринкового механізму та підприємницької діяльності;
- розуміти основні макроекономічні показники результативності функціонування національної економіки;
- обґрунтовувати основні принципи використання інструментарію макроекономічної політики для регулювання процесів господарського життя детермінувати головні підходи і принципи державного регулювання національної економіки;
- враховувати вплив інтеграційних процесів і глобалізації на розвиток національної економіки.

З метою своєчасного включення питань, пов'язаних з останніми досягненнями економічної науки, кафедри економіки України надається право вносити обґрунтовані зміни до тематичного плану курсу у межах загального бюджету часу, що передбачений навчальним планом на вивчення дисципліни. Усі зміни, що вносяться до програми, попередньо обговорюються на засіданнях кафедри економіки України.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Вступ до економічної науки

Т Е М А 1 . П Р Е Д М Е Т І М Е Т О Д О Л О Г І Я Е К О Н О М І Ч Н О Ї Н А У К И

Предмет, методологія, закони і категорії економічної науки. Місце економічної теорії у системі наук. Наукова систематизація М. Туган-Барановського. Пастки на шляху економічного пізнання.

Економічна наука та економічна політика. Позитивна і нормативна функції економічної теорії. Цілі економічної політики, особливості їх реалізації в економіці України

Виникнення та головні етапи розвитку економічної науки. Школа меркантилізму. Класична школа політичної економії. Соціалістичні ідеї у політичній економії. Історична школа політичної економії. Маржиналізм. Неокласична традиція в економічній теорії. Кейнсіанство. Економічні теорії неолібералізму. Інституціоналізм.

Видатні українські вчені-економісти, їх внесок у розвиток економічної науки. Економічні погляди С. Десницького. “Економічна система” М. Балудянського. Економічні погляди М. Зібера. Космосогенна теорія економічного розвитку С. Подолинського. Економічні погляди І. Франка. Наукові новаторства М. Туган-Барановського. Наукові відкриття економіста-математика Є. Слущкого. Українська школа фізичної економії. Розвиток економічної теорії в Україні в роки незалежності.

Т Е М А 2 . О С Н О В Н І П Р О Б Л Е М И О Р Г А Н І З А Ц І Ї Е К О Н О М І К И

Безмежність потреб та обмеженість ресурсів. Підходи до класифікації потреб. Теорія потреб у дослідженнях видатних українських вчених-економістів. Теорія потреб М. Туган-Барановського. Закон зростання потреб. Економічні інтереси як прояв потреб. Економічні ресурси та їх види. Безмежні потреби та обмеженість ресурсів природного довкілля.

Виробництво, його чинники та ефективність використання ресурсів. Повна зайнятість і повний обсяг виробництва. Розподільна та виробнича ефективність.

Проблема вибору і виробничі можливості економіки. Альтернативна вартість і закон зростання альтернативної вартості. Закон спадної віддачі. Переміщення кривої виробничих можливостей економіки, економічне зростання.

Т Е М А 3 . Т О В А Р Н Е В И Р О Б Н И Ц Т В О

Умови виникнення та етапи розвитку товарного виробництва. Натуральне виробництво, його сутнісні ознаки. Тенденції, що зумовили перехід від натурального до товарного виробництва. Визначальні риси товарного виробництва. Поглиблення екологічних проблем в умовах товарного виробництва.

Благо, як економічна категорія. Теорії цінності блага. Теорія трудової вартості (цінності). Теорія граничної корисності. Теорії цінності блага у працях видатних українських економістів (А. Антоновича, Р. Орженцького, О. Білімовича).

Гроші та їхні функції. Закон грошового обігу. Найважливіші етапи виникнення грошей. Еволюція виникнення грошей в Україні. Валюта і валютні відносини. Міжнародні системи валютних курсів. Чинники, що впливають на висоту валютного курсу. Ціна, її види та функції.

Інфляція, її види та типи. Причини виникнення інфляції. Економічні і соціальні наслідки гіперінфляції в Україні.

ТЕМА 4. ЕКОНОМІЧНА СИСТЕМА

Суть та механізми економічної системи. Компоненти економічної системи. Види механізмів економічної системи.

Типізація економічних систем. Класифікація економічних систем за Б. Гаврилишиним. Моделі економічних систем. Найоптимальніша модель економічної системи для України.

Економічний зміст власності. Власність та її місце в економічній системі. Види і форми власності.

ТЕМА 5. РИНКОВА ЕКОНОМІКА

Ринкова економіка, її сутнісні ознаки та принципи. Модель кругообігу ресурсів, продуктів і доходів. Економічні суб'єкти ринкової економіки – домогосподарства, фірми і держава. Домогосподарство, його місце і роль в ринковій економіці. Функції, джерела формування та розподіл доходів домогосподарств.

Суть, умови виникнення та функції ринку. Розв'язання ринком головних (фундаментальних) проблем економіки. Види ринків. Ринки природних ресурсів.

Ринкові структури та їхні основні типи. Ринок чистої конкуренції. Ринок монополістичної конкуренції. Олігополістичний ринок. Монополістичний ринок. Формування конкурентного середовища в економіці України.

Інфраструктура ринку, її значення та головні елементи. Фондові і товарні біржі. Банки та інші фінансово-кредитні посередники. Стан і проблеми формування ринкової інфраструктури в Україні. Біржі та їх діяльність в Україні.

Змістовий модуль 2.

Основи мікро- та макроекономічного аналізу

ТЕМА 6. РИНКОВИЙ МЕХАНІЗМ РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Попит та його чинники. Закон попиту. Ефект доходу і ефект заміщення. Крива попиту та її переміщення. Еластичність попиту за ціною і чинники, що її визначають.

Пропозиція та її чинники. Закон пропозиції. Крива пропозиції та її переміщення. Еластичність пропозиції за ціною і чинники, що її визначають.

Ринкова рівновага і механізм її формування. Функції ринкової рівноважної ціни. Наслідки запровадження державою мінімальних і максимальних цін на деякі види економічних благ. Слабини ринкового механізму. Особливості попиту і пропозиції природних ресурсів. Ринковий механізм в умовах формування ринкової економіки України.

Т Е М А 7. ПІДПРИЄМНИЦТВО І ПІДПРИЄМСТВО У РИНКОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

Підприємництво і підприємство, його принципи та види. Економічна природа підприємництва. Мета, об'єкт і суб'єкт підприємницької діяльності. Підприємство та фірма, підходи до їх класифікації. Функції підприємства у ринковій економіці. Розвиток підприємництва в економіці України.

Організаційно-правові форми підприємств в Україні та світі. Одноосібне володіння (власна справа), партнерство і корпорація, їх переваги та слабину. Господарські товариства, їх види, особливості створення та функціонування.

Засоби підприємства. Виробничі та невиробничі засоби. Активні та пасивні основні засоби. Фізичне та моральне зношення основних засобів. Амортизація, норма амортизації та способи її нарахування.

Витрати, виторг і прибуток підприємства. Явні (бухгалтерські) та неявні витрати. Витрати виробництва у короткостроковому і довгостроковому періодах. Види виторгу підприємства. Економічний, бухгалтерський і нормальний прибуток. Норма прибутку та чинники, що впливають на неї. Напрями використання прибутку.

Т Е М А 8. НАЦІОНАЛЬНЕ ГОСПОДАРСТВО І ГОЛОВНІ МАКРОЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ЙОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ

Національне господарство і його компоненти. Макроекономічні показники вимірювання ефективності функціонування національної економіки. Національне багатство як основа розвитку економіки України. Система національних рахунків.

Валовий внутрішній продукт і способи його обчислення. Номінальний і реальний ВВП. Недоліки ВВП як показника рівня розвитку країни. Динаміка ВВП України за роки незалежності.

Економічний розвиток. Типи та умови економічного зростання. Детермінанти економічного розвитку. Модель сталого розвитку національної економіки. Головні чинники економічного зростання.

Т Е М А 9. ЕКОНОМІЧНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ

Антициклічна політика держави та її важелі. Види економічної політики.

Фіскальна політика та її головні знаряддя. Бюджетна система України. Державний бюджет, його доходи і видатки. Дефіцит державного бюджету, способи його збалансування. Дискреційна та не дискреційна фіскальна політика. Державний борг України, його структура.

Монетарна політика та її головні завдання. Центральний банк країни, його найважливіші функції. Комерційні банки, їхні найважливіші функції. Банківська система суверенної України, головні етапи її становлення. Головні знаряддя монетарної політики.

Т Е М А 10. УКРАЇНА І СВІТОВА ЕКОНОМІКА

Підгрунття міжнародних економічних відносин. Міжнародна спеціалізація. Міжнародний поділ праці. Форми міжнародних економічних відносин. Міжнародна торгівля. Валютний курс, види валютних курсів.

Платіжний баланс країни і взаємозв'язок рахунків платіжного балансу. Сальдо платіжного балансу.

Міжнародна інтеграція України у світову економіку. Співробітництво з міжнародними фінансовими організаціями. Інтернаціоналізація господарського життя. Світовий ринок і глобалізація. Глобальні проблеми сучасності та можливі шляхи їх розв'язання. Економічна безпека України в умовах глобалізації.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	сп		л	п	лаб	інд	сп
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Вступ до економічної науки												
Тема 1. Предмет і методологія економічної теорії	12	3	2			7						
Тема 2. Основні проблеми організації економіки	12	3	2			7						
Тема 3. Товарне виробництво	13	4	2			7						
Тема 4. Економічна система	11	2	2			7						
Тема 5. Ринкова економіка	13	4	1			8						
Разом – зм. модуль 1	61	16	9			36						
Змістовий модуль 2. Основи мікро- та макроекономічного аналізу												
Тема 6. Ринковий механізм регулювання господарської діяльності	11	3	1			7						
Тема 7. Підприємництво і підприємство в ринковій економіці	12	3	2			7						
Тема 8. Національне господарство і головні макроекономічні показники результативності його функціонування	12	4	1			7						
Тема 9. Економічна політика держави	11	3	1			7						
Тема 10. Україна і світова економіка	13	3	2			8						
Разом – зм. модуль 2	59	16	7			36						
Усього годин	120	32	16			72						
Модуль 2												
ІНДЗ			-	-		-			-	-	-	
Усього годин	120	32	16			72						

4. Теми практичних занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Предмет і методологія економічної науки	2
	Предмет, методологія, закони і категорії економічної науки.	
	Економічна наука та економічна політика.	
	Виникнення та головні етапи розвитку економічної науки. Видатні українські вчені-економісти, їх внесок у розвиток економічної науки.	
2.	Тема 2. Основні проблеми організації економіки	2
	Безмежність потреб та обмеженість ресурсів.	
	Виробництво, його чинники та ефективність використання ресурсів. Проблема вибору і виробничі можливості економіки. Перспективи економічного розвитку.	
3.	Тема 3. Товарне виробництво	2
	Умови виникнення та етапи розвитку товарного виробництва.	
	Благо як економічна категорія. Теорії цінності блага.	
	Гроші та їхні функції. Закон грошового обігу. Інфляція, її види та типи.	
4.	Тема 4. Економічна система	2
	Суть та механізми економічної системи.	
	Типізація економічних систем. Класифікація економічних систем за Б.Гаврилишиним. Економічний зміст власності.	
5.	Тема 5. Ринкова економіка	1
	Ринкова економіка, її сутнісні ознаки та принципи.	
	Суть, умови виникнення та функції ринку.	
	Ринкові структури та їхні основні типи. Інфраструктура ринку, її значення та головні елементи. Товарна та фондові біржі.	
6.	Тема 6. Ринковий механізм регулювання господарської діяльності	1
	Попит та його чинники.	
	Пропозиція та її чинники. Ринкова рівновага і механізм її формування.	
7.	Тема 7. Підприємництво і підприємство в ринковій економіці	2
	Підприємництво і підприємство, його принципи та види.	
	Організаційно-правові форми підприємств в Україні та світі.	
	Засоби підприємства. Витрати, виторг і прибуток підприємства.	
8.	Тема 8. Національне господарство і головні макроекономічні показники результативності його функціонування	1
	Національне господарство і його компоненти. Макроекономічні показники вимірювання ефективності функціонування національної економіки.	
	Валовий внутрішній продукт і способи його обчислення. Динаміка валового внутрішнього продукту України за роки незалежності. Економічний розвиток. Типи та умови економічного зростання.	
9.	Тема 11. Економічна політика держави	1
	Антициклічна політика держави та її важелі.	
	Фіскальна політика та її головні знаряддя. Монетарна політика та її головні знаряддя.	
10.	Тема 12. Україна і світова економіка	2
	Підгрунття міжнародних економічних відносин.	
	Валюта і валютні відносини.	
	Платіжний баланс країни і взаємозв'язок рахунків платіжного балансу. Міжнародна інтеграція України у світову економіку.	
	Разом	16

На практичному занятті відбувається детальний розгляд теоретичних положень навчальної дисципліни, формуються вміння і навички практичного застосування шляхом індивідуального виконання поставлених завдань.

5. Самостійна робота

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Предмет і методологія економічної науки	2
	Предмет, методологія, закони і категорії економічної науки.	
	Економічна наука та економічна політика.	
	Виникнення та головні етапи розвитку економічної науки. Видатні українські вчені-економісти, їх внесок у розвиток економічної науки.	
2.	Тема 2. Основні проблеми організації економіки	2
	Безмежність потреб та обмеженість ресурсів.	
	Виробництво, його чинники та ефективність використання ресурсів. Проблема вибору і виробничі можливості економіки. Перспективи економічного розвитку.	
3.	Тема 3. Товарне виробництво	2
	Умови виникнення та етапи розвитку товарного виробництва.	
	Благо як економічна категорія. Теорії цінності блага.	
	Гроші та їхні функції. Закон грошового обігу. Інфляція, її види та типи.	
4.	Тема 4. Економічна система	2
	Суть та механізми економічної системи.	
	Типізація економічних систем. Класифікація економічних систем за Б.Гаврилишиним. Економічний зміст власності.	
5.	Тема 5. Ринкова економіка	1
	Ринкова економіка, її сутнісні ознаки та принципи.	
	Суть, умови виникнення та функції ринку.	
	Ринкові структури та їхні основні типи. Інфраструктура ринку, її значення та головні елементи. Товарна та фондові біржі.	
6.	Тема 6. Ринковий механізм регулювання господарської діяльності	1
	Попит та його чинники.	
	Пропозиція та її чинники. Ринкова рівновага і механізм її формування.	
7.	Тема 7. Підприємництво і підприємство в ринковій економіці	2
	Підприємництво і підприємство, його принципи та види.	
	Організаційно-правові форми підприємств в Україні та світі.	
	Засоби підприємства. Витрати, виторг і прибуток підприємства.	
8.	Тема 8. Національне господарство і головні макроекономічні показники результативності його функціонування	1
	Національне господарство і його компоненти. Макроекономічні показники вимірювання ефективності функціонування національної економіки.	
	Валовий внутрішній продукт і способи його обчислення. Динаміка валового внутрішнього продукту України за роки незалежності. Економічний розвиток. Типи та умови економічного зростання.	
9.	Тема 11. Економічна політика держави	1
	Антициклічна політика держави та її важелі.	
	Фіскальна політика та її головні знаряддя. Монетарна політика та її головні знаряддя.	
10.	Тема 12. Україна і світова економіка	2
	Підгрунття міжнародних економічних відносин.	
	Валюта і валютні відносини.	
	Платіжний баланс країни і взаємозв'язок рахунків платіжного балансу. Міжнародна інтеграція України у світову економіку.	
	Разом	16

Самостійна робота студентів призначена для оволодіння навчальним матеріалом дисципліни у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Зміст самостійної роботи студентів складається з таких видів роботи як підготовка до

аудиторних занять, самостійне опанування окремих питань тем і тем дисципліни „Економічна теорія”, підготовка до різних видів контролю.

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання має на меті поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують під час лекцій. Воно виконується у вигляді реферату. Вибір теми реферату здійснюється кожним студентом індивідуально.

Під час написання студентом реферату необхідно дотримуватися таких вимог щодо його оформлення:

- завдання виконується комп’ютерним набором або пишеться від руки чітким, акуратним почерком на листках формату А4;
- комп’ютерний набір здійснюється шрифтом Times New Roman, кегль 14, інтервал – 1,5, нумерація сторінок ставиться у правому верхньому кутку. Поля : верхнє і нижнє – 2 см., лівє – 3 см., правє 1 см.;
- на титульній сторінці вказується: назва теми, спеціальність, прізвище та ініціали студента, номер групи, назва дисципліни (додаток А);
- в кінці роботи наводиться перелік використаних джерел (додаток Б), ставиться дата виконання роботи і підпис студента.

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

1. “Економічна система” М. Балудянського.
2. Космосогенна теорія економічного розвитку Сергія Подолинського.
3. Економічні погляди Івана Франка.
4. Наукові новаторства Михайла Туган-Барановського.
5. Економіст-математик Євген Слуцький та його наукові відкриття.
6. Українська школа фізичної економії.
7. Командно-адміністративна економічна система, її сутнісні ознаки та принципи.
8. Головні концепції і напрями ринкової трансформації командно-адміністративної економічної системи.
9. Національне багатство як основа економічного розвитку країни.
10. Національні економічні інтереси та економічний розвиток.
11. Антимонопольна політика в національній економіці.
12. Чинники і проблеми економічного зростання в Україні.
13. Економічна сутність криптовалют і перспективи їх використання в національній економіці.
14. Еволюція електронних грошей в національній економіці.
15. Креативна економіка та її головні особливості.
16. Чинники та перспективи формування інформаційної економіки в Україні
17. Конкурентоспроможність товарів на ринку.
18. Інвестування, його види та функції в національній економіці.
19. “Зелені” інвестиції для сталого розвитку національної економіки.
20. “Зелені” макроекономічні показники розвитку країни.

21. Чинники заощаджень домогосподарств в національній економіці.
22. Чинники бідності населення в економіці України.
23. Прожитковий мінімум та головні підходи до його встановлення.
24. Доходи домогосподарств, їхні види та структура.
25. Форми і системи оплати праці на підприємстві.
26. Реалізація концепції сталого розвитку в національній економіці.
27. Економічні інструменти екологічної політики в системі сталого розвитку.
28. Цифрова трансформація національної економіки, її сутнісні ознаки та принципи.
29. Фінансові технології (фінтех) в системі фінансового ринку.
30. Співробітництво України з Міжнародним валютним фондом.
31. Участь України у Світовій організації торгівлі.
32. Міжнародна трудова міграція та її вплив на розвиток національної економіки.
33. Вплив COVID-19 на економічний розвиток України.

7. Методи навчання

Для визначення рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи (засвоєння навчального матеріалу) використовують такі методи навчання:

- лекція;
- проведення практичних занять;
- самостійна робота з підручником і додатковими джерелами;
- виконання індивідуального навчально-дослідного завдання.

ПИТАННЯ, ВИНЕСЕНІ НА ІСПИТ

1. Предмет економічної науки.
2. Методологія, закони і категорії економічної науки.
3. Економічна наука та економічна політика.
4. Виникнення та головні етапи розвитку економічної науки.
5. Видатні українські вчені-економісти, їхній внесок у розвиток економічної науки.
6. Економічні потреби і закон зростання потреб.
7. Економічні інтереси та їхні види.
8. Економічні ресурси та їхня обмеженість.
9. Виробництво та його фактори.
10. Ефективність використання економічних ресурсів.
11. Проблема вибору і виробничі можливості економіки.
12. Економічне зростання та сталий розвиток.
13. Умови виникнення та етапи розвитку товарного виробництва.
14. Благо як економічна категорія.
15. Теорії цінності блага.
16. Виникнення грошей та їхня сутність.
17. Гроші та їх функції. Закон грошового обігу.
18. Інфляція, її види та типи.

19. Сутність та види грошових систем. Національна валюта.
20. Ціна та її основні функції.
21. Економічна система та її головні компоненти.
22. Критерії класифікації економічних систем за Б.Гаврилишиним.
23. Системи вільного підприємництва та узгодженого вільного підприємництва.
24. Адміністративно-командна система.
25. Розподільчий соціалізм і ринковий соціалізм.
26. Економічний зміст власності.
27. Ринкова економіка, її сутнісні ознаки та принципи.
28. Модель кругообігу ресурсів, продуктів і доходів.
29. Суть, умови виникнення та функції ринку.
30. Ринкові структури та їхні основні типи
31. Інфраструктура ринку, її значення та головні елементи.
32. Товарна біржа та її головні функції.
33. Фондова біржа та її головні функції.
34. Банківська система та небанківські фінансові інститути.
35. Попит і його чинники. Закон попиту.
36. Пропозиція та її чинники. Закон пропозиції.
37. Ринкова рівновага і механізм її формування.
38. Еластичність попиту та пропозиції, їхні види.
39. Переваги і недоліки ринкового механізму.
40. Підприємство, його принципи та види.
41. Підприємство та організаційно-правові форми фірм в Україні та світі.
42. Основний і оборотний капітал підприємства.
43. Виторг і прибуток підприємства. Чинники, що впливають на норму прибутку.
44. Національне господарство і його компоненти.
45. Макроекономічні показники вимірювання ефективності функціонування національної економіки.
46. Валовий внутрішній продукт і способи його обчислення.
47. Типи та умови економічного зростання. Економічні коливання та їхні причини.
48. Безробіття та його форми.
49. Антициклічна політика держави та її важелі.
50. Фіскальна політика та її головні знаряддя.
51. Монетарна політика та її головні знаряддя.
52. Підґрунтя міжнародних економічних відносин.
53. Платіжний баланс країни та взаємозв'язок рахунків платіжного балансу.
54. Міжнародна інтеграція та її види.
55. Інтеграція України у світову економіку.

8. Методи контролю

Для визначення рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи (засвоєння навчального матеріалу) використовують такі методи контролю:

- поточний контроль (усне та письмове опитування, проведення контрольних замірів знань, тестування);
- підсумковий контроль (екзамен).

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота										Підсумковий екзамен	Сума
Змістовий модуль № 1					Змістовий модуль № 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50	100

Оцінювання знань студентів здійснюється на підставі результатів поточного та підсумкового контролю за 100-бальною шкалою. Екзаменаційна оцінка з дисципліни “Основи економічної науки” складається із суми балів за поточний і підсумковий контроль та виставляється за такою шкалою (табл. 1).

Таблиця 1

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою для екзамену
A	90–100	відмінно
B	81–89	добре
C	71–80	
D	61–70	задовільно
E	51–60	
FX	21–50	незадовільно з можливістю повторного складання
F	0–20	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

10. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни складається з:

- інтерактивного комплексу навчально-методичного забезпечення дисципліни;
- конспекту лекцій на паперовому та електронному носіях;
- навчальних завдань для практичних занять на паперовому та електронному носіях;
- тестових завдань на паперовому та електронному носіях;
- друкованого роздаткового матеріалу.

11. Рекомендована література

Основна

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: підручник.: у 2 кн. Кн.1.: Вступ до аналітичної економіки. Макроекономіка / за ред. С.М.Панчишина і П.І.Острроверха. К.: Апріорі, 2020. 648 с.
2. Стефанишин О.В., Квак М.В., Кічурчак М.В., Терехух М.І. Економічна теорія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 336 с.

3. Дзюбик С., Ривак О. Основи економічної теорії. К.: Знання, 2014. 481 с.
4. Економічна теорія: практикум (тести і задачі): навчальний посібник / за ред. О.Ватаманюка. Львів: Інтелект-Захід, 2010. 374с.

Додаткова

1. Економічна теорія: Політекономія: підручник / За ред. В.Д.Базилевича. К.: Знання-Прес, 2008. 703 с.
2. Банерджі А., Дуфло Е. Економіка бідності: як звільнити світ від злиднів / переклав з англійської В. Плискін. Київ: Наш формат, 2018. 311 с.
3. Вілан Ч. Гола економіка: викриття нудної науки / переклад з англ. О.Дем'янчука. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2018. 320 с.
4. Левітт, С., Стівен, Д. Фрікономіка: зворотний бік усього на світі / переклав з англійської В.Горбатько. Київ: Наш формат, 2018. 247 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Бібліотеки:

- економічний факультет Львівського національного університету імені Івана Франка (Львів, проспект Свободи, 18);
- Львівський національний університет імені Івана Франка (Львів, вул. М. Драгоманова, 5);
- Львівська обласна бібліотека (м. Львів, пр. Т. Шевченка, 13);
- Львівська обласна наукова бібліотека ім. В.Стефаника НАН України (м. Львів, вул. В. Стефаника, 2)

2. Джерела Інтернет:

- www.me.gov.ua – сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України
- www.minfin.gov.ua – сайт Міністерства фінансів України
- www.ukrstat.gov.ua – сайт Державного комітету статистики України

**Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка**

Кафедра економіки України

**РЕФЕРАТ З ПРЕДМЕТУ
„ОСНОВИ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ”
НА ТЕМУ:
(НАЗВА ТЕМИ РЕФЕРАТУ)**

Виконав (ла) студент (ка)
другого курсу
групи _____.
прізвище, ім'я по-батькові
студента (ки) _____

Перевірив (ла):
прізвище та ініціали викладача
_____

Правила цитування та посилання на використані джерела

При написанні реферату студент повинен робити посилання на джерела, інформацію чи результати аналізу з яких використано у власному дослідженні. Для обґрунтування окремих положень і висновків рефераті можуть використовуватись цитати з літературних джерел чи витяги з нормативних документів. Поряд із цитуванням думок з аналізованої праці допускається виклад чужих міркувань власними словами. У цьому разі недослівний переказ думок не береться в лапки, але це не позбавляє обов'язку зробити посилання на відповідне джерело. Посилання може бути зроблене в детальній чи короткій формі. Детальне посилання на першоджерело робиться під ризикою внизу сторінки, на якій завершується цитата чи виклад чужих думок. При цьому обов'язковим є вказування прізвищ та ініціалів авторів, назви роботи, видавництва, місця і року видання, конкретних сторінок тощо.

Наприклад, студент наводить у роботі цитату з праці відомого українського економіста наступного змісту:

„Паперовими грішми, докладно кажучи, можна назвати тільки такі паперові грошові знаки, які виконують усе, що повинні виконувати гроші, - якими вимірюються ціни і яких вживають для купівлі та виплати боргів”.¹

Для оформлення детального посилання йому слід внизу сторінки під ризикою подати наступну інформацію:

¹Туган-Барановський М.І. Політична економія: Курс популярний. - К.: Наукова думка 1994.-СІ 25.

Такого типу посилання нумерують послідовно в межах однієї сторінки.

Коротке посилання робиться одразу після завершення цитати чи викладу думки інших авторів шляхом вказування у квадратних дужках порядкового номера цитованої праці у списку використаних джерел та, при потребі, конкретних сторінок, які містять цитовану тезу.

В аналізованому вище випадку це мало б наступний вигляд в тексті роботи:

„Паперовими грішми, докладно кажучи, можна назвати тільки такі паперові грошові знаки, які виконують усе, що повинні виконувати гроші, - якими вимірюються ціни, і яких вживають для купівлі та виплати боргів” [15, с. 125].

У списку використаних джерел цитована праця оформлена наступним чином:

15. Туган-Барановський М.І. Політична економія: Курс популярний. - К.: Наукова думка, 1994.-264с.

Посилання на ілюстрації, формули і таблиці здійснюється в тексті роботи з допомогою їхніх порядкових номерів (наприклад, „у формулі (1.8)”) та скорочень типу: „рис. 2.5”, „табл. 1.4”, „див. табл. 1.5”.

Список використаних джерел розпочинають з нової сторінки, а самі джерела нумерують арабськими цифрами і розташовують в такій послідовності:

- 1) Закони України;
- 2) Постанови Верховної Ради та Уряду України, Укази Президента;
- 3) міжнародні нормативно-правові документи;
- 4) нормативні документи (положення, правила, інструкції) із вказуванням того, коли й ким затверджені;
- 5) книги, статті та інші видання кириличною абеткою в алфавітному порядку;
- 6) книги, статті та інші видання латинською абеткою в алфавітному порядку.

Відомості про джерела, включені до списку, слід оформляти згідно із вимогами державного стандарту.

Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Монографії (один, два або три автори)	<i>Гринів Л.</i> Екологічно збалансована економіка: проблеми теорії. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2001.
Монографії (чотири автори)	<i>Гринів Л.С., Кічурчак М.В.</i> Національна економіка. – Львів: „Магнолія 2006”, 2008. – 464 с.
Монографії (п'ять і більше авторів)	Джерела інвестицій та їх економічне регулювання / Герасимчук М., Галиця І., Задорожна О. та ін. – К.: Інститут економіки НАН України, 1999. - 158 с.
Колектив авторів	Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / За ред. акад. НАН України В. М. Гейця. – К.: Ін-т економ. прогноз, Фенікс, 2003. – 1008 с.
Перекладні видання	Економічна теорія: макро- і мікроекономіка: Навчальний посібник / За ред. З.Ватаманюка та С.Панчишина. - К.: Альтернативи, 2001. – 608 с.
Багатотомні видання	Іван Франко: Зібрання творів. Том 45. – К.: „Наукова думка”, 1986. – 570 с.
Книги і частини	<i>Гаврилюк О. В.</i> Південна Корея // Панченко Є.Г., Гаврилюк О.В., Арагау Б.С. Малий бізнес у США, Канаді та країнах Західної Європи. - К.: Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України, 1993. - С.44-50.
Збірника наукових праць	<i>Злупко С. М.</i> Інноваційно-інвестиційна стратегія регіону в системі загальнонаціональних пріоритетів // Соціально-економічні дослідження в перехідний період. Регіональна науково-технічна політика: інноваційний розвиток та інформаційний простір: Зб. наук. пр. – Вип. XVI / НАН України. ІРД. - Львів, 2000. – С. 16-22.
Журналу	<i>Веклич О. О.</i> Формування економічного механізму сталого розвитку України // Вісник Національної академії наук України. – 2000. – № 2. – С. 11-14.
Енциклопедії	Альпарі // Банківська енциклопедія / За ред. А.М. Мороза. - К.: Слід, 1993.- С. 15.
Тез доповідей	<i>Назаркевич І. Б.</i> Регіональна інноваційна система - необхідність сучасного розвитку економіки // Економічна система України: минуле, сучасне, майбутнє. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції 21-22 жовтня 2005 р. - Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2005. - С.244-245.
Автореферати дисертацій	<i>Крупка І. М.</i> Макроекономічний аналіз інвестування у трансформаційній економіці України: Автореф. дис. к-та екон. наук: 08.04.01 / Львівський національний ун-т. ім. І.Франка - Львів, 2004. - 20 с.
Ресурси мережі Internet	Фінансування науково-технічної діяльності в країнах ОЕСР (2005 р.) - www.weforum.org .

За наявності редактора монографії його ініціали та прізвище наводяться одразу ж після прізвища четвертого автора після похилої риски і слів „За ред.”

Назва видавництва може не наводитися. Якщо вони мають окремі, відмінні від назви книги заголовки, вони вказуються після номера тому і відділяються двокрапкою.

Якщо в енциклопедії виділено автора конкретної статті, вказуються його прізвище й ініціали. Для багатотомних енциклопедій вказується номер тому.

Оскільки єдиний стандарт оформлення ресурсів мережі *Internet* - відсутній, їх запис у списку використаних джерел може бути деталізований відповідно до потреб роботи.